

Høring i Stortingets Utdannings- og forskningskomité – representantforslag om nasjonal satsing for flere lærere

Fra FUG møter: Elin Refsland, utvalgsmedlem og Marianne Dahlseng, kontorsjef

Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG) skal ivareta foreldrenes interesser i skolesammenheng (jfr. forskrift til opplæringsloven § 20-2). FUGs mandat gjelder grunnskolen og første året i videregående. Forskningen er entydig på foreldre er barnets viktigste ressurs og at foreldreinvolvering gir bedre resultater for elevene, både faglig og sosialt. Når det fremmes forslag om nasjonal satsing for flere lærere, stiller FUG seg undrende til at styrking av hjem- skolesamarbeid ikke er nevnt, og at foreldreperspektivet er glemt. FUG ønsker at skolen involverer foreldrene sterkere, i tråd med lov og forskrift, og mener det er en forutsetning for at skolen skal lykkes i sitt krevende oppdrag. Men da trenger skolene kunnskap om hva loven sier og hva forskning viser om temaet.

Dagens forskning dokumenterer entydig at foreldreinvolvering og et godt samarbeid mellom hjem og skole, har positiv betydning for barn og unges læring og utvikling. Det fører til bedre læringsutbytte, bedre selvregulering, bedre trivsel, færre atferdsproblemer, mindre fravær, gode relasjoner til medelever og lærere, bedre arbeidsvaner, en mer positiv holdning til skolen, bedre leksevaner og arbeidsinnsats og høyere ambisjoner med hensyn til utdanning.¹

At 1,5 millioner skoletimer blir undervist av personer uten lærerutdanning er ikke godt nok. FUG er bekymret for at det er store forskjeller avhengig av hvor man bor, særlig bekymring er det knyttet til Nord-Norge, hvor forekomsten av undervisning med ufaglærte lærere er størst. Kunnskap er vår viktigste ressurs, barna vår framtid. Vi har ikke råd til å gamble med barnas opplæring, det haster. Vi vet enda ikke konsekvensen av lærermangelen, men vi vet at mange elever ikke gis de beste forutsetningene for å klare et skoleløp. FUG støtter derfor alle gode tiltak for å rekruttere og beholde dyktigere lærere. Enkelte forslag ligger utenfor FUGs mandat å mene noe om, det overlater vi til trepartssamarbeidet.

FUG ser at noen av de foreslåtte tiltakene ikke er vanskelig å støtte. Dette gjelder forslagene 4, 5, 6, 7 og 13. I tillegg vil vi fokusere på utfordringer lærere selv har løftet fram, og som også foreldre melder om.

Lærere forteller om ”praksissjokk” som nyutdannede lærere, og da handler det ikke om fag. De løfter fram det å være kontaktlærer, det å bygge relasjoner til elevene, møter med foreldrene og samarbeid med parter utenfor skolen, som barnevern og PPT.² Dette må tas på alvor.

FUG foreslår tre tiltak

---

¹ Epstein et al., 2002; Epstein, 2005; Fan & Chen, 2001; Semke & Sheridan, 2010

² Om lærerrollen. Et kunnskapsgrunnlag. Ekspertgruppa om lærerrollen, T. Dahl m.fl., Fagbokforlaget (2016).

- 1) Opplæring i hjem-skole-samarbeid
- 2) Laget rundt eleven – støtte for læreren i å skape godt skolemiljø
- 3) Forskning på hva som virker i hjem-skole-samarbeidet

1. Opplæring i hjem-skole-samarbeid

Det FUG ser gjennom henvendelser og kontakt med feltet, er at lærerne er usikre i møte med foreldrene. Her trengs det mer fokus. FUG ser den nasjonale veiledningsordningen som viktig for å trygge nyutdannede lærer i foreldresamarbeidet. Den nye femårige grunnskolelærerutdanningen har kompetansemål som skal ivareta dette, de første studentene er ferdige i 2022.

2. Laget rundt eleven – støtte for læreren i å skape godt skolemiljø

Det stilles store krav til lærere og skoleledere i dag, både faglig og sosialt. Mange av dem som velger læreryrket, gjør det fordi de ønsker å arbeide med mennesker. Gode rammebetingelser for å kunne få det til, som lærertetthet og tilgang på flere fagressurser, er derfor viktig.

Med endringene i opplæringsloven 9A er kravene til å ”følge med” og ”gripe inn” osv. blitt tydeligere, men samtidig er det ikke blitt enklere å gjennomføre dette. I mange av henvendelsene FUG får fra foreldre, får vi inntrykk av fortvilelse på begge sider, men også steile fronter. Dette kan fort bli en tilleggsbelastning for lærere. Tiltak som settes inn handler ofte om enkelteleven, men det hjelper sjelden, da det egentlig handler om å høre til i et fellesskap. Skoler som har oppnådd gode resultater på skolemiljø og inkludering, har vektlagt flerfaglig samarbeid som del av sitt systematiske og strategisk arbeid. Det krever et visst beredskap for å kunne handle raskt og treffende.

FUG ønsker at det skal være attraktivt å jobbe i skolen, og da må skolen som organisasjon og enkeltlærer inneha kompetanse og tilgjengelige ressurser på området. Ikke glem at foreldrene også er en del av dette laget.

3. Forskning på hva som virker i hjem-skole-samarbeidet

For å lette arbeidet for lærerne er det ønskelig med mer forskning som kan si mer konkret om hva i hjem-skole-samarbeidet som faktisk virker. Behovet for mer forskning på området er særlig kommentert i NOU 2015:2 *Å høre til. Virkemidler for et trygt psykososialt skolemiljø*: ”Utvalget har i utredningen vist at foreldresamarbeidet er av stor betydning for hvordan et trygt psykososialt miljø kan utvikles og i arbeidet med å forebygge krenkelser, mobbing, trakassering og diskriminering. Det har kommet frem at det er lite kunnskap i dag om hvordan et godt foreldresamarbeid kan etableres i praksis, særlig med tanke på å involvere alle foreldre og å få til gode relasjoner tidlig i skoleløpet. Det er også mangelfull kunnskap om hvordan foreldre i størst grad kan bidra som ressurser for skolens psykososiale skolemiljø. Dette er et område som bør prioriteres for mer forskning.”

FORELDREUTVALGET FOR GRUNNOPPLÆRINGEN

Postboks 29, 3833 Bø i Telemark | Besøksadresse: Lundevegen 3, 3800 Bø i Telemark
Telefon: 477 99 200 | Org.nr.: 989 628 011 | post@fug.no | www.fug.no